

Aan:
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Betreft: consultatie over wet versterking participatie op decentraal niveau

Den Haag, 19 februari 2020

Geachte minister,

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden geeft graag zijn zienswijze op het voorstel tot wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in verband met de participatieverordening en het uitdaagrecht van inwoners en maatschappelijke partijen, ofwel de wet versterking participatie op decentraal niveau. Het bestuur van de Nederlandse Vereniging deelt deze zienswijze dan ook graag met u vanuit het perspectief van de raad, als hoogste bestuursorgaan in de gemeente.

De afgelopen jaren zijn vrijwel alle gemeenteraden aan het werk gegaan om de betrokkenheid van de inwoners bij zijn besluitvorming te vergroten. Dit leidt tot andere wijze van vergaderen, tot experimenteren met nieuwe vormen zoals burgerbegrotingsexperimenten en G1000 trajecten. Er is ruimte om lokaal invulling te geven om inwoners te betrekken bij besluitvorming. De voorgestelde wetswijziging sluit aan bij de behoefte om meer betrokkenheid te organiseren van inwoners bij de uitvoering van het beleid.

In andere wetgevingstrajecten, zoals de nieuwe omgevingswet, zijn burgerparticipatietrajecten opgenomen in de wet. De raad stelt hiervoor de kaders. Ook bij het voorliggende wijzigingsvoorstel is en blijft het volgens onze vereniging aan de raad om de kaders te stellen en uiteindelijk te besluiten.

De ruimte die inwoners krijgen bij betrokkenheid bij de uitvoering van gemeentelijk beleid, zoals dat met het uitdaagrecht wordt voorgesteld, doet niet af aan de verantwoordelijkheid van de gemeente en de raad. De raad dient ruimte te houden om anders te besluiten. De raad blijft immers het hoogste bestuursorgaan. Door het uitdaagrecht als kan-bepaling op te nemen, worden raden bewust gemaakt op de mogelijkheid om dit recht in de eigen participatieverordening terug te laten komen. De afgelopen jaren is met het uitdaagrecht in verschillende gemeenten geëxperimenteerd. Wat hiervan het effect is op de gemeentelijke besluitvorming en de positie van met name de gemeenteraad is daarom nog niet duidelijk. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden pleit voor een periodiek evalueren van de resultaten van de toepassing aan het uitdaagrecht en voor de ruimte om dit instrument in samenhang met andere participatie-instrumenten verder te ontwikkelen.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden vindt het belangrijk dat gemeenteraden nadenken over hoe de betrokkenheid van de inwoner bij het gemeentelijk beleid vergroot kan worden. Het verplicht stellen van een participatieverordening betekent niet dat hiermee de betrokkenheid van inwoners bij het gemeentelijk beleid verhoogd wordt. Met of zonder verordening zal het blijven zoeken naar de methoden om deze betrokkenheid te vergroten. Dit vraagt lokaal maatwerk en samenspel tussen raad, griffier en college om draagvlak te hebben voor het gemeentelijk beleid. Uit de publicatie van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden "Het budgetrecht van de raad in tact" uit 2016 (zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/burgerparticipatie-heeft-geen-negatief-effect-op-budgettaire-rol-gemeenteraad>) was het belangrijkste advies aan gemeenteraden: schep richting inwoners heldere verwachtingen. Tegelijkertijd merken wij op dat het voorliggende wetsvoorstel de mogelijkheid biedt voor het toepassen van het uitdaagrecht voor de uitvoering van taken op het autonome terrein van gemeenten. Daar waar het gaat om medebewindstaken is de bestaande wetgeving leidend of er al dan niet ruimte is voor het toepassen van het uitdaagrecht. In de perceptie van inwoners zal dit onderscheid verwarring oproepen. Dat kan een negatief effect hebben op de rol en positie van de gemeenteraad, zeker als we daarbij betrekken dat slechts een beperkt deel van de inwoners daadwerkelijk actief is op het terrein van (burger)participatie¹.

Uiteraard zijn wij bereid om het gesprek te voeren en onze rol te vervullen om de gemeenteraad in een krachtige positie te brengen en te houden. Via onze eigen bijeenkomsten, projecten binnen Democratie in Actie en modules in de leeromgeving zal de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden haar rol spelen in deze bewustwording en raadsleden de instrumenten aan te reiken hoe de burgerparticipatie vergroot kan worden om de eigen positie te versterken.

Tot slot, wij onderstrepen dat wij als Nederlandse Vereniging graag participeren in en bij het opstellen van een model-verordening die vermoedelijk wenselijk is bij aannahme van de wetswijziging.

Met vriendelijke groet,

Bahreddine Belhaj,
Voorzitter Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

¹ Zie het Lokaal Kiezersonderzoek van 2016 en daarna:
<https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/raad-sluitstuk-van-burgerparticipatie>